

resnični napredek belokranjskih kmetov Vas srčno pozdravljam Vaš za napredek vneti M. Žugel, Box 202 Murray Utah U. S. Amerika.

Svoji k svojim. Opozarjamo na oglas našega rojaka Lozarja Josipa, kamnoseka v Gradacu, ki izdeluje vsa v njegovo stroko spadajoča dela. Rojaki, podpirajte domačina in ne dajajte zaslužka tujcem.

Občni zbor c. kr. kmet družbe kranjske vrši se v četrtek, dne 9. julija t. l. ob 9. uri dop. v dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani. — Kdor more, naj se ga udeleži!

Črnomaljka: „O narodni noši.“

Pri vsej naravni lepoti naše Bele krajine pogrešamo vedno bolj nekaj, kar ji je dajalo šele pravo lice in ime, namreč:

Belokranjsko narodno nošo.

Lepa pomladanska nedelja, vse v cvetji, vse zeleno, modro nebo nad vso krasoto. Zvonovi se oglase, vse hiti v božji hram, človeka kar nekam dvigne, gledajoč mimo-idoče, kako se strinja tudi njih zunanost z vso prerojeno prirodo. Skupina rudečeličnih kmetjskih deklet pride mimo, njih obleka se blišči v nežni beloti, široka prostrana krila, beli rokavi, enak predpasnik, na glavi pa ruta v lepih, različnih bojah, zares: žive spomladanske cvetlice. — Tudi otroci, žene in starke, vsi belo oblečeni. — Pa ne samo za nedelje in praznike, ampak tudi za delavne dneve, je bila takšna obleka narodna. — O vročem poletnem času, kako dobrodejno je uplivala bela obleka pri napornem delu. — Bela barva že sama na sebi najbolj odbija solnčne žarke, obleka pa, kakor se vidi po kroju, odvrta tudi silno vročino, ker je vse bolj ohlapno in se života ne prijemlje preveč.

Še ena slika. — Vedno bližje in bližje se slišijo glasovi godbe, vse vzklika „Svatba gre!“ In zares se premika nekaj sprevod mimo nas. „Kje je pa nevesta?“ vprašam, ker ne vidim nobene belo oblečene! — Kaj, to je nevesta, se začudim, kajti edino venec na glavi je mal znak najodličnejše osebe v tem sprevodu, vse drugo na njej je našušmarjeno, bolj primerno za predpust, kakor pa za tako imeniten dan. — Ni je več videti belokranjske neveste kakor nekdanj.

Predočimo si mlado dekle, lepe zunanosti, na dan njene poroke. — Vse belo na njej, glavo ji pa kinča umetno napravljen nakit, imenovan naplet, katerega rudeči trakovi vise po hrbtu, doli do pasu. — Belo in rudeče, kako se je to ujemalo.

Nazaj k prvotnemu, kar je bilo res lepo in slikovito!

Pred dvema leti so ponovili po večletnem odmoru narodno „belokranjsko kolo“. Cvet črnomaljskih deklet v nekdanji meščanski narodni noši nas je razveselil pri tem nastopu. Kratko barvasto krilo na moderc; beli široki rokavi; črn predpasnik; ob strani enak svilnat trak s pentljo, ki je vihrala veselo po zraku; okolu vratu svilnat robec z resami, navzkriž položena; spredaj šopek lepo duhtečih, svežih cvetlic; svetlo rudeče nogavice in črni čevljički.

Vsem gledalcem je bila všeč narodna noša in navduševali so dekleta, naj bi se začele splošno zopet tako oblačiti, kakor je

bilo to nekdanj. — Zastonj vsaka beseda, en par nedelj popoldne se je še tu pa tam katera tako napravljena videla, sedaj pa nikoli več, sram jih je tega, kar je nekdanj običajno bilo. Raje hodijo v vseh mogočih nepripravnih oblekah, kakor pa v tej, katera se jim poda tako izvrstno. Nazaj k lepim narodnim nošam. Ravno s tem pokažite vse, da ni potreba posnemati tujce, da ste samostojne, kar se pa najbolj izkaže, kakor že omenjeno, da se z vso vnemo začnete zopet oblačiti v narodne obleke. Naloga vsacega naj bi bila, vspodbujati, posebno mlada dekleta, naj bi se začele vsaj nekaterikrat belokranjsko oblačiti; uradniške in druge gospe naj bi svoje hčerke tudi tako oblačile, v zgled kmečkim dekletam, da bi te, vsled tega zadobile večje veselje do svoje noše. — Sicer če bo šlo tako naprej kakor dozda, se s časom več vedelo ne bo odkod ime „Bela Krajina“.

Ne v Ameriko!

Začenjala se je pomlad, vse je vrelo zopet veselja polno ven na polje, začenjalo se zopet delo, ki naj prinese kmetu zaželjenega sadu. Mlado in staro je hitelo na polje, vse delalo z neko naglico. Z radostjo in z veseljem srcem gleda človek na to množico teh krepkih, veselih ljudi, ki polnijo polja ter s sinovsko ljubeznijo obdelujejo mater zemljo, kajti to so zdravi, krepki ljudje — to so sinovi naše zemlje in nehote pridejo tu na misel vsakemu Slovencu Murnikove besed: „Slovenec sem — in kdo je več“. Take ni enake misli so se me polaščale, ko ko sem potoval po lepih gorenjskih krajih in opazil vse to. Vračal sem se zopet po dolgem času v Belokrajino. Pomlad je bila zopet — čas je prišel, ko začne vse skrbeti za svoj obstanek, za svoj zaslužek. Stopal sem po glavni cesti, sam, toda poln veselja, da sem zopet v dragem domačem kraju, videti sem hotel zopet naše krepko, vedno veselo belokranjsko ljudstvo videti sem hotel svoje brate.

Pomlad je tu — čas ko vse vre na polje, ko hiti vse v prosto naravo. Toda kaj pomeni to — stopal sem že dve, tri ure — toda na polju nikogar še, vse prazno, vse tiho, le nekoliko starcev in starih ženic se počasi pregiblje na polju ter se trudi še v starih letih za svoj košček kruha. Solnce je bilo že visoko — toda okoli mene vse tiho, nič ni bilo tistega življenja, ki sem ga po Gorenjskem opazoval. Ah — nekaj mi vstavi korak, nehote sem postal, srce se mi je skrčilo in nemo sem zrl nekoliko trenutkov te krasne belokranjske gričke. Da, da to je vzrok temu, ta šiba, ki tepe naše ljudstvo, Amerika! Nehote mi je prišel na misel prizor, ki ga sem videl še pred leti. Bil sem še majhen, v šolo sem začel komaj hoditi. Sedel sem zamišljen pred hišo na pragu, iz teh sanj me zbudi naenkrat glasen jok, ozrl sem se ter videl, kako se opira neka stara ženska na mladega človeka, ter milo joče. Milo se mi je storilo pri tem prizoru, da sem jo šel vprašat po vzroku. „Vidiš, dragec“, je rekla. „to je moj edini sin in sedaj gre v Ameriko, a doma ostanemo samo jaz in

moj mož, ki sva že oba stara, da se že komaj po konci drživa. Sedaj ne bomo imeli doma nič gospodarja, nobenega delavca“. Ta prizor mi je stopil tedaj nehote pred oči. Žalosten je bil, toda kaj ni to usoda vsega belokranjskega ljudstva? Ali ni to ona šiba, ki ga tako brezsrčno tepe? Žalostno je to, pa resnica. Na dnevnem redu so taki prizori v Beli Krajini, sto in sto mladih moči gre iz naših krajev v tujino, kjer nihče ne ve, kaj ga čaka. Doma puste svoje stare stariše in sorodnike, ki naj potem obdelujejo sami polje, namesto, da bi sami počivali na stare dni. Sto in sto ljudi gre v tujino, kjer mislijo, da bodo našli srečo, da bodo več zaslužili, kakor v domovini. Ali se jim pa to tudi zgodi? Gotovo ne.

Zapuste domovino in odidejo v tuje kraje, ki so jim popolnoma neznani, o katerih so slišali samo od daleč zvoniti, pridejo v te kraje popolnoma tuji, nezmožni jezika, ki se ga tam govori. Prvi agent, ki pride, jih pobere ter proda kam kakor živino, zapelje jih v kako tovarno, v kako jamo, kjer delajo za male krajcarje dan in noč, kjer zapravijo svoje zdravje, svojo prostost in pridejo navsezadnje brez krajcarja domov. Stariši doma čakajo, kdaj jim pošlje sin kaj denarja, toda nazadnje dobe pismo, kjer piše sin iz tujine, naj mu pošljejo za pot, ker bi rad prišel domov. A sin pride in ne prinese sabo družega, kot žuljave roke. Iz Amerike prinese roke, žuljave kot bi imel skorjo na njih, a niti krajcarja denarja.

Kmetje, ako bi vsi oni, ki so šli v Ameriko, doma tako delali, gotovo bi več zaslužili, kakor tam, in bili bi povrh še v domači zemlji, tako so pa odšli v tujino, tam niso nič zaslužili, doma jim je pa tudi prišlo gospodarstvo na boben radi slabega gospodarstva, a morali so se zastonj mučiti stariši, zastonj žena, zastonj sam, vse za — prazen nič.

Zatorej kmetje, ne v Ameriko! Tisoče in tisoče delavcev se je moralo sedaj od tam vrniti, ker niso dobili zaslužka in kruha. Vsak naj rajše dela doma, in gotovo si bo toliko zaslužil, kot v Ameriki. Pridno v roke delo doma! Več bo delavnih rok, več bo zemlja dala. A nato se pa združite v zadrage in spravite s pomočjo zadrug svoje pridelke sami v denar. Kar je znal napraviti n. pr. danski kmet, to bo znal tudi slovenski.

V zadrugi in delu je naša rešitev!

Angleži in trgovski oglasi.

»Pri tej priliki je treba omeniti tudi vprašanje, kako naj trgovci oglašajo (inserira), da doseže željeni vspeh, a tu moremo opozoriti zlasti na angleškega trgovca.

Na Angleškem je smisel za praktično in koristno oglašanje, kot je splošno znano, najbolj razvit, kar je brez dvoma tudi glavni vzrok, da je ovladala angleška trgovina skoro celi svet. Praktični način kako Angleži oglašajo, popisuje nek angleški list takole:

»Angleški trgovci ponovi oglas vsaj 10 krat ter smatra manjše število objav za brez pomena. On računa takole: 1. oglas čitatelj sploh ne vidi, 2. oglas vidi, toda ga ne čita, 3. oglas vidi in čita, pri 4. oglasu se vstavi in pogleda po cenah, pri 5. oglasu ti še piše oglaševalcev naslov, pri 6. oglasu se o oglasovi ponudbi že pogovarja z rodovino ali prijateljem pri 7. oglasu se že odloči, da stvar kupi, pri 8. oglasu hiti k trgovcu, pri 9. oglasu že pripoveduje o svojem nakupu, in pri 10. oglasu pa že kupujejo tisti, katerim je o nakupu pripovedoval«. Tako pišejo »Lupecké Listy«, katere izdaja znana Vydrova tovarna v Pragi. Slovenski trgovec in obrtnik, posnemaj svojega bogatega angleškega tovariša, pojdi in tudi ti tako stori:

Naroči oglas v »Belokranjcu«.